

Sammen i kampen mot Gyrodactylus salaris i Drammensregionen

Nyhetsbrev nr. 4-2022

Kjemisk behandling av gyro i 4 elver i Driva-regionen i år

I august ble første behandling mot Gyro i Driva-regionen gjennomført. Elvene Driva og Litldalselva ble behandlet med klor, og elvene Usma og Batnfjordselva ble behandlet med rotenon. Jeg deltok sammen med bl.a. personell fra Hellefoss-Åmot Kultiveringsanlegg i denne aksjonen. Dette var interessant og lærerikt for oss, og mye nyttig å plukke opp med tanke på videre planlegging og bekjempelse av gyro i Drammensregionen.

Elvene i Driva-regionen skal behandles igjen også i 2023. Vi krysser fingrene for at behandlingene der lykkes, slik at vi kan gå i gang med bekjempelse som planlagt i 2025 i våre elver.

Bilder fra doseringspunktet for klor ved fiskesperra i Driva (foto: Morten Eken)

Aktiviteter i Drammensregionen i sommer/høst

Fisket i elvene i sommer/høst

Sommeren 2022 var en av de tørreste vi har hatt på lang tid. Dette har nok særlig for Lierelva medført forholdsvis beskjeden oppgang og fangst av fisk, spesielt laks, i sommermånedene. Fisket i Lierelva ble avsluttet 30. august. Fiskeoppgangen i Drammenselva er mindre følsom mht. vannføring, og det har blitt tatt fisk gjennom hele sommeren. På høsten ble fiskesesongen i Drammenselva utvidet til 16. oktober. I Drammenselva endte den totale laksefangsten på 7755 kg, inklusiv uttaket av laks fra laksetrappa i Hellefossen. Det har ikke vært åpnet for fiske i Sandeelva og Selvikelva i 2022.

Mer detaljer om fangstene av fiske i Drammenselva og Lierelva kan du se ved å følge lenkene under:

[Fangststatistikk, Drammenselva](#)

[Fangststatistikk, Lierelva](#)

Bevaringsarbeid for de lokale laks-og sjøørretbestandene er videreført i 2022

I løpet av noen hektiske høstuger har det blitt samlet inn stamfisk av laks og sjøørret fra Lierelva, Sandeelva og Selvikelva. En stor takk til de driftige mannskapene som har stått på for å få tak i stamfisk. Befruktet rogn er lagt inn på Hellefoss-Åmot Kultiveringsanlegg (HÅK) i Hokksund og på Drammen og Omland Fiskeadministrasjons (DOFA) anlegg i Lier. Rogna vil etter hvert bli overført til levende genbank for laksefisk.

Utprøving av nye metoder for automatisk vannprøvetaking

Miljødirektoratet har gjennom en innovasjonskonkurranse (såkalt før-kommersiell anskaffelse) fått to aktører til å utvikle prototyper på automatisk vannprøvetakerutstyr. Et viktig kriterium var at konseptene som utvikles skal kunne analysere DNA (alle arters spesifikke arvestoff). Gjennom denne metoden, som kalles eDNA eller Miljø-DNA, er det mulig å finne ut hvilke organismer som finnes i vannet det tas prøver fra. Miljø-DNA som metode muliggjør at vi kan lete etter en eller flere spesifikke arter, eller å analysere hele artssamfunnet i lokaliteten som undersøkes. Metoden er i stadig utvikling, men har allerede vist seg å være et nyttig supplement til de tradisjonelle metodene for undersøkelser i felt. Når det gjelder Gyrodactylus har f.eks. eneste metode tidligere vært å fysisk fange fisk for å se om de har lakseparasitt på seg. Dette er arbeidskrevende, og mye «uskyldig» fisk utsettes for både stress, lidelser og død.

De to robot-løsningene som ble testet ut i Drammenselva i sommer/høst kan stå ute ved elva og ta ut vannprøver over tid, noe som øker sannsynligheten for å fange opp DNA fra de artene som finnes i elva. Konseptene er fortsatt i prosjektstadiet, men dersom løsningene viser seg robuste og anvendbare betegner Miljødirektoratet dette som en liten «månelanding» mht. økologisk overvåking.

Presentasjon av de to konseptene som ble testet i Drammenselva i sommer/høst

T.v. Poul Larsen (prosjektleder i Dansk Miljørådgivning) med sin AFDLAB robot

T.h. Anette Engesmo (prosjektleder i Norsk Institutt for Vannforskning) med sin eDNAuto (foto: Harald Aas)

Mer informasjon om prosjektet:

<https://innovativeanskaffelser.no/blogg/siste-fase-i-den-for-kommersielle-anskaffelsen-til-miljodirektoratet/>

Vil du vite mer om Miljø-DNA anbefales også følgende nettsider:

[Miljø-DNA \(vetinst.no\)](https://www.vetinst.no/)

[Miljø-DNA for å avdekke fremmede ferskvannsfisk - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](https://www.miljodirektoratet.no/tema/miljo-dna)

<https://www.nina.no/miljo-DNA>

Kartlegging av vassdragene

Personell fra Veterinærinstituttet har startet opp arbeid med detaljkartlegging i Lierelva og Drammenselva i høst. Gjennom kartleggingen får vi full oversikt over vassdragene, f. eks. oppvandringshinder/avgrensning av laks- og sjøørretførende strekninger, identifisering av utfordrende områder m.m. Detaljkartleggingen danner grunnlaget for hvordan bekjempelse av parasitten skal gjennomføres.

Andre undersøkelser og utredningsarbeid i Drammensregionen

På oppdrag fra Miljødirektoratet er det gjennomført undersøkelser for å øke kunnskapen om forhold som kan ha betydning for planlegging og gjennomføring av bekjempelse av Gyrodactylus og bevaring av fiskebestander i Drammensregionen. I løpet av året er det publisert to fagrapporter:

Er Hellefossen sikker oppvandringsperre for laks?

Et ekspertutvalg har sett på mulighetene for om laks kan forsere Hellefossen selv om laksetrappa er stengt. Utvalget konkluderte med at det under gitte vannføringsforhold er flere, mulige oppvandringsmuligheter forbi fossen.

Laksunger i Drammensfjorden

Etter at det høsten 2017 ble påvist forekomst av gyro-infiserte laksunger i deler av Drammensfjorden, var det ønskelig å innhente mer kunnskap om laksungers oppholdstid og eventuelle vandringer. Norsk Institutt for Naturforskning har gjennomført undersøkelser i 2020 og 2021. Det ble funnet laksunger både fra Lierelva og Drammenselva ute i fjorden, og en del av laksungene var til dels betydelig gyro-infiserte. Laksunger som ble fanget langs strendene utover i Drammensfjorden i 2020 ble merket for å kunne se evt. forflytninger og gjenfangster ved undersøkelsene i 2021. Det ble ikke påvist at laksunger som har oppholdt seg i fjorden har vandret tilbake til elvene, men undersøkelsene gir heller ikke grunnlag for å utelukke at dette kan skje.

Rapportene kan du lese i sin helhet på Gyro i Drammensregionens hjemmeside: <https://ovre-eiker.kommune.no/natur-samfunn/gyro/Sider/default.aspx>

Dersom noen har spørsmål eller har ønske om at jeg skal delta i møter og/eller aktiviteter er det bare å ta kontakt.

Mvh.

Morten Eken

*Lokal koordinator for bevaring
av laksefisk i Drammensregionen
Tlf. 91807919*